

ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ПОГОДЖУЮ

Гарант освітньої програми

 Ольга ДЕМЕНТЬЄВА

«26» червня 2024

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о.завідувача кафедри

 Станіслав СЕМЕНЮК

Протокол засідання кафедри

Лісового та садово-паркового господарства ХДАЕУ

від «05» вересня 2024 року №1

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЛІСОЗНАВСТВО

Назва навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Освітня програма – Лісове господарство

Спеціальність – 205 Лісове господарство

Галузь знань – 20 Аграрні науки та продовольство

Херсон – 2024

1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни	Лісознавство
Факультет	Рибного господарства та природокористування
Назва кафедри	Кафедра лісового та садово-паркового господарства
Викладач	Лекційні заняття викладає: Семенюк Станіслав Кузьмич, кандидат біологічних наук, доцент кафедри лісового та садово-паркового господарства. Практичні заняття викладає: Семенюк Станіслав Кузьмич, кандидат біологічних наук, доцент кафедри лісового та садово-паркового господарства.
Контактна інформація	kaf_lis@ksaeu.kherson.ua semeniuk_s@ksaeu.kherson.ua
Графік консультацій	понеділок, середа 14.00 – 16.00 конференція Zoom https://us04web.zoom.us/j/9933944362?pwd=n2IbhADdr41rxSs7bNgvc9gwtpdbut.1 Ідентифікатор конференції: 9933944362 Код доступу: 0808
Програма дисципліни	є
Мова викладання	українська

2. Анотація курсу

Анотація курсу	Дисципліна «Лісознавство» є однією з основних у підготовці майбутніх фахівців лісового господарства. Знання з дисципліни «Лісознавство» необхідні для засвоєння природи лісу, закони і закономірності його життя, формування уявлення про ліс як природний ресурс, який необхідно вирощувати для отримання деревини, інших корисних продуктів та використання його захисних, водорегулюючих, оздоровчих, естетичних і інших народногосподарських та соціальних властивостей в жорстких умовах Степу з урахуванням змін клімату.
Інформаційний пакет дисципліни	URL: http://dspace.ksau.kherson.ua:8888/course/view.php?id=964

3. Мета та завдання курсу

Мета викладання дисципліни	Вивчення теоретичної бази щодо природи лісу, законів і закономірностей його життя та розвитку, а також формування уявлення про ліс як природний ресурс, з багатоцільовим його значенням за умов антропогенного пресингу.
-----------------------------------	--

Завдання вивчення дисципліни	В результаті вивчення курсу «Лісознавство» здобувачі опановують знання про: - про біологічні та екологічні властивості лісових дерев;
	- щодо основних лісівничих понять, компонентів лісу, законів та закономірностей їх взаємодії між собою та з навколишнім середовищем; - про природу лісових насаджень та вплив екологічних факторів середовища на лісостани; - про наукові концепції щодо лісової типології; - щодо закономірностей лісовідновлення, росту і формування лісових насаджень і лісозмін; - стосовно значення лісів в сучасних умовах для народного господарства та завдання лісівництва щодо поліпшення екологічних умов лісових і прилеглих територій; - про новітні технології в сфері лісознавства.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Компетентності здобувача вищої освіти, сформовані в результаті вивчення курсу	
Загальні	ЗК-4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК-6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу. ЗК-7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії. ЗК-8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК-9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями. ЗК-10. Прагнення до збереження навколишнього середовища. ЗК-11. Навички здійснення безпечної діяльності. ЗК-12. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
Спеціальні (фахові)	ФК-1. Здатність застосовувати знання і уміння лісівничої науки й практичний досвід ведення лісового господарства. ФК-2. Здатність проводити лісівничі вимірювання та дослідження. ФК-3. Здатність використовувати знання й практичні для аналізу біологічних явищ і процесів, біометричної обробки дослідних даних та їх математичного моделювання. ФК-4. Здатність аналізувати стан дерев, лісостанів, особливості їх росту і розвитку на основі вивчення дослідних даних, літературних джерел та нормативно-довідкових матеріалів. ФК-5. Здатність вирішувати поставлені завдання зі створення насаджень, їх вирощування та формування на основі вивчення літературних та нормативних джерел передового виробничого досвіду. ФК-6. Здатність вибрати типове обладнання та інструменти для вирішення сформульованого завдання, а також оцінити економічну ефективність його виконання.

	ФК-7. Здатність вирішувати поставлені завдання з інвентаризації лісів, оцінювати лісові ресурси та продукцію. ФК-8. Здатність вирішувати поставлені завдання з мисливства та забезпечувати ведення мисливського господарства в лісовому фонді. ФК-11. Здатність планувати й реалізовувати ефективні заходи з організації господарства, підвищення продуктивності насаджень та їх біологічної стійкості, ощадливого, на екологічних засадах, використання лісових ресурсів. ФК-12. Екологічні мислення і свідомість, ставлення до природи як унікальної цінності, що забезпечує умови проживання людства, особиста відповідальність за стан довкілля на місцевому регіональному, національному і глобальному рівнях.
ПРН	Програмні результати навчання (ПРН)
	ПРН-3. Проводити літературний пошук українською та іноземними мовами і аналізувати отриману інформацію. ПРН-4. Володіти базовими гуманітарними, природничо-науковими та професійними знаннями для вирішення завдань з організації та ведення лісового господарства. ПРН-5. Розуміти і застосовувати особливості процесів росту і розвитку лісових насаджень, теорії та принципи ведення лісового і мисливського господарства для вирішення завдань професійної діяльності. ПРН-6. Здійснювати підбір і використання необхідного обладнання, інструментів для організації виробничого процесу з урахуванням екологічних, технічних та технологічних можливостей. ПРН-7. Застосовувати законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали, організаційно-управлінську документацію з організації та ведення лісового і мисливського господарства, знання з економіки та права для забезпечення ефективної виробничої діяльності. ПРН-8. Проектувати та організовувати ведення лісового та мисливського господарства відповідно до встановлених вимог. ПРН-9. Застосовувати лісівничі загальновідомі методи збору дослідного матеріалу та його статистичного опрацювання. ПРН-10. Аналізувати результати досліджень лісівничо-таксаційних показників дерев, деревостанів, їх продуктивності, стану насаджень та довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази. ПРН-11. Оцінювати значимість отриманих результатів досліджень дерев, деревостанів, насаджень, лісових масивів і стану довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази і робити аргументовані висновки. ПРН-12. Інтегрувати та удосконалювати виробничі процеси ведення лісового господарства відповідно до чинних вимог. ПРН-13. Демонструвати повагу до етичних принципів та формувати етичні засади співпраці в колективі. ПРН-14. Виконувати чітко та якісно професійні завдання, удосконалювати технологію їх виконання та навчати інших.

	ПРН-15. Впроваджувати розроблені проектні рішення у виробництво та забезпечувати ведення лісового господарства на засадах наближеного до природи лісівництва. ПРН-16. Організувати результативні та безпечні умови праці.
--	---

5. Місце навчальної дисципліни у структурі освітньої програми

Рік викладання	2024-2025 н. р.
Семестр	п'ятий, шостий
Курс	третій
Обов'язкова компонента /	Обов'язкова компонента ОК 23
Вибіркова компонента	
Пререквізити	Базовими дисциплінами для засвоєння «Лісознавства» є «Дендрологія», «Ботаніка», «Грунтознавство», «Основи екології», «Лісова таксація». Базові знання дисциплін розширюються і уточнюються згідно специфіки спеціальності «Садово-паркове господарство». Теми, знання яких є первинними: «Основні поняття про ліс і його природу», «Морфологія лісу», «Клімат і географія лісів», «Лісова екологія і екологічні фактори», «Ліс і світло», «Ліс і тепло», «Ліс і волога», «Ліс і атмосфера», «Ліс і ґрунт», «Класифікаційні одиниці лісівничо-екологічної типології. Діапазон варіабельності типологічних одиниць», «Ріст і формування лісу», «Динаміка лісових угруповань».
Постреквізити	Знання з дисципліни «Лісознавство» є базовими для дисциплін «Лісова меліорація», «Лісові культури», «Озеленення населених місць».

6. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів / годин	5 кредитів 150 год.
Лекції	34 год.
Практичні / Семінарські	40 год.
Лабораторні	
Самостійна робота	76 год.
Форма підсумкового контролю	5 семестр – залік. 6 семестр – залік.

7. Технічне та програмне забезпечення / обладнання

Технічне та програмне забезпечення	-
Обладнання	інтерактивна дошка, плакати

8. Політика курсу

Загальні вимоги	Здобувачі вищої освіти повинні планомірно та систематично засвоювати навчальний матеріал. Активно працювати під час практичних занять, брати участь в обговоренні дискусійних питань та кейсів, повною мірою долучатись до активних форм навчання. Заохочується робота у наукових гуртках, підготовка тез доповідей та участь у конференціях, підготовка та публікація наукових статей, участь у конкурсах наукових робіт тощо. Навчальний курс включає самостійну роботу здобувачів, яка може бути забезпечена бібліотечним фондом університету та кафедри. В умовах дистанційного навчання, передбачений більш високий ступінь самостійності здобувачів, відповідальності за набуті знання та самодисципліни.
Політика щодо дедлайнів і перескладання	Письмові роботи, надані з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (можливо вказати – 40% від загальної суми балів за конкретне заняття). Перескладання проходить в індивідуальному порядку на консультаціях, згідно графіку консультацій викладача (в разі дистанційного навчання можливо відпрацювання через електронні платформи).
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. Процедура відпрацювання попущених занять з об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування). Не запізнюватись на заняття. Дотримуватись техніки безпеки. Завчасно ознайомлюватись з темою практичної роботи. Пропущенні заняття відпрацьовувати у встановлений викладачем час.
Політика щодо виконання завдань	Позитивно оцінюються відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність. Під час підготовки до практичних занять виконання самостійної роботи необхідно спиратись на конспект лекцій та рекомендовану літературу. Водночас вітається використання інших джерел з альтернативними поглядами на ті чи інші питання задля формування продуктивної дискусії та різнобічного вивчення тем дисципліни
Академічна доброчесність	Роботи здобувачів є виключно оригінальним дослідженням чи міркуванням. Будь-яке списування або плагіат (використання, копіювання підготовлених завдань та/або розв'язання задач іншими здобувачами) тягне за собою анулювання зароблених балів. Використання друкованих і електронних джерел інформації під час підсумкового контролю, виконання контрольних робіт заборонено. Списування під час контрольних, тестових робіт та протягом іспиту заборонено.

9. Структура курсу

Номер тижня	Вид занять	Тема заняття або завдання на самостійну роботу	Кількість				
			годин				балів
			лк	лаб.	сем. / пр.	СР	
Змістова частина 1. Ліс як природне явище і природа система.							
за розкладом	Тема 1	Введення в дисципліну.	2		2	4	8
за розкладом	Тема 2	Основні поняття про ліс і його природу.	2		2	4	8
за розкладом	Тема 3	Морфологія лісу.	2		2	4	8
за розкладом	Тема 4	Клімат і географія лісів.	2		4	6	8
	ПК ЗЧ 1	Письмова контрольна робота					8
Змістова частина 2. Екологія лісу							
за розкладом	Тема 5	Лісова екологія і екологічні фактори.	2		4	6	8
за розкладом	Тема 6	Ліс і світло.	2		2	4	10
за розкладом	Тема 7	Ліс і тепло.	2		2	4	8
за розкладом	Тема 8	Ліс і волога	2		2	4	10
за розкладом	Тема 9	Ліс і атмосфера	2		2	4	8
за розкладом	Тема 10	Ліс і ґрунт	2		2	4	6

	ПК ЗЧ 2	Письмова контрольна робота					10
Змістова частина 3. Типологія лісу							
за розкладом	Тема 11	Витоки і завдання лісової типології.	2		2	4	10
за розкладом	Тема 12	Теоретичні засади лісівничо-екологічної типології.	2		2	4	12
за розкладом	Тема 13	Класифікаційні одиниці лісівничо-екологічної типології. Діапазон варіабельності типологічних одиниць	2		2	4	12
за розкладом	Тема 14	Ознаки для вивчення типів лісорослинних умов і типів лісу.	2		2	4	10
	ПК ЗЧ 3	Письмова контрольна робота					10
Змістова частина 4. Поновлення і формування лісу							
за розкладом	Тема 15	Плодоношення деревних порід та природне поновлення лісу.	2		2	6	10
за розкладом	Тема 16	Методи обліку природного поновлення та оцінка успішності відновних процесів.	2		2	4	12
за розкладом	Тема 17	Ріст і формування лісу.	2		4	6	14
	ПК ЗЧ 4	Письмова контрольна робота					10

10. Форми і методи навчання

Лекція	Під час лекцій використовуються інформаційно-повідомляючий, пояснювально-ілюстративний, пояснювально-спонукальний, проблемний методи викладання теоретичного матеріалу. Проведення лекційних занять включає: викладення теоретичного матеріалу, оглядові лекції з використанням наочного матеріалу, опорного конспекту, лекції візуалізації з використанням мультимедійних технологій
Практичні /Семінарські	Практичні заняття передбачають усні доповіді студентів, бесіду, аналіз наочного матеріалу, екскурсії до парків, дендропарків та ботанічного саду.

Лабораторні	Під час лабораторних робіт використовуються інформаційно-повідомляючий, пояснювально-ілюстративний, пояснювально-спонукальний, дослідницько-пошуковий, проблемний методи викладання теоретичного матеріалу.
Самостійна робота	Самостійна робота передбачає роботу здобувачів з літературними джерелами – заповнення робочого зошиту; фенологічні спостереження за деревними рослинами протягом року; пошук інформації та її обробка – робота у мережі Internet тощо; робота з електронними носіями інформації – електронні підручники, медіатека тощо; експериментальна робота під час практики; творче застосування знань і вмінь для підбору асортименту деревних рослин для різних об'єктів озеленення та стійких та високопродуктивних деревних насаджень в різних екологічних умовах.

11. Система контролю та оцінювання

Поточний контроль	
Викладач систематично проводить контроль знань здобувачів. Силабусом дисципліни передбачено проводити: поточний контроль – опитування (індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда), доповіді на практичних заняттях, виконання самостійних завдань проблемно-творчого характеру, складання тестових завдань.	
Підсумковий контроль за змістовою частиною	
виконання письмової контрольної роботи	
Підсумковий контроль	
Форма підсумкового контролю є письмово-усний залік . Види запитань з відкритими відповідями. Основні вимоги до контролю знань наведені у Положенні про порядок оцінювання рівня навчальних досягнень здобувачів вищої освіти в умовах ЄКТС. Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни складається із суми балів за поточну успішність здобувачів вищої освіти.	

(І семестр форма контролю – залік)

Поточне оцінювання семінарських, практичних, лабораторних занять, підсумкового контролю за змістовою частиною (бали)												Підсумковий тест (залік) Сума
Змістова частина 1					Змістова частина 2							
T1	T2	T3	T4	ПК ЗЧ ₁	T5	T6	T7	T8	T9	T10	ПК ЗЧ ₂	100
8	8	8	8	8	8	10	8	10	8	6	10	

(ІІ семестр форма контролю – залік)

Поточне оцінювання семінарських, практичних, лабораторних занять, підсумкового контролю за змістовою частиною (бали)									Підсумковий тест (залік) Сума
Змістова частина 3					Змістова частина 4				
T11	T12	T13	T14	ПК 3Ч 3	T15	T16	T17	ПК 3Ч 4	100
10	12	12	10	10	10	12	14	10	

T1, T2 ... T9 – теми змістових частин.

ПК ЗЧ1 – Підсумковий контроль змістової частини

12. Шкала оцінювання

Шкала рейтингу ХДАЕУ	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
90-100	A	Відмінно	зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно	не зараховано
1-34	F	Незадовільно (з обов'язковим повторним вивченням курсу)	

13. Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна література	1. Бойко Т.О., Бойко П.М., Плугатар Ю.В. Екологічне лісознавство. Навч. посібник. Видання друге доповнене та перероблене. Херсон: Олді Плюс, 2019. 268 с. 2. Свириденко В.Є., Бабіч О.Г., Киричок Л.С. Лісівництво : підруч. Київ: Арістей, 2008. 544 с. 3. Свириденко В.Є., Киричок Л.С., Бабіч О.Г. Практикум з лісівництва: навч. посіб. Київ: Арістей, 2008. 416 с.
Додаткова	1. Голубець М.А. Ретроспектива і перспектива лісової типології. Львів: Поллі, 2007. 78 с. 2. Погребняк П.С. Лісова екологія і типологія лісів. Вибрані праці П.С. Погребняк. Київ: Наук. думка, 1993. 496 с.
Інформаційні ресурси	1. URL: www.mgul.ac.ru/soil/counter.php?book=32 2. URL: https://studfiles.net/preview/2069274/ 3. URL: https://www.booksite.ru/fulltext/rusles/morozov/text.pdf 4. URL: https://cyberleninka.ru/.../uchenie-g-f-morozova-o-lese-nauchnye-istoki-ustoychivogo-l.